

L N B

L A T V I J A S
N A C I O N Ā L Ā
B I B L I O T Ē K A

LNB PRESES APSKATS
30-12-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

Mazākie ir aktīvāki lasītāji

Lasišanas veicināšanas programma cenšas nepazaudēt jaunos lasītājus

Aisla Orupe

KOPŠ 2001. gada Latvijā darbojas Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) lasišanas veicināšanas programma *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija*, piesaistot ap 20 000 dalībnieku. Kopumā tā tiek īstenota 856 Latvijas bibliotēkās un skolās, tostarp arī 71 latviešu diasporas centrā 30 pasaules valstīs. Šis gads bijis dāsnāks nekā iepriekšējie finansējuma ziņā – kopumā programmas īstenošanai atvēlēti ap 200 000 eiro.

Ja divi gadi pandēmijas ēnā ieviesuši zināmas korekcijas gan lasītāju skaitā, gan arī pasākumu klāstā, tad, raugoties 21 gada griezumā, programmā iesaistītie spiesti atzīt, ka bērnu un jauniešu valoda noplicinās un pareizrakstība kļūst nu jau uz abām kājām. Lai nepasliktinātu situāciju, viens no risinājumiem ir palielināt dzimtās valodas un literatūras stundu skaitu.

Statistika stabila

Žūrijā (četrās vecuma grupās) ik gadu piedalās 17 000–20 000 bērnu, jauniešu un vecāku. Šoreiz, domājams, varētu būt pat pieaugums, jo programma darbojas ne tikai bibliotēkās, bet arī skolās. Ja iepriekšējos gados brīvprātīgi piedalījās ap 200 skolu, tad šogad tas notika organizēti, iesaistot lielāku skaitu izglītības iestāžu, skaidro LNB Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova. Viņa norāda, ka programma, tāpat kā jebkurš kultūras pasākums, pandēmijas apstākļos piedzīvo zināmas grūtības, taču divreiz lielākais finansējums devis iespēju nodrošināt plašāku grāmatu pieejamību (vairāk eksemplāru) skolu un publiskajās bibliotēkās.

S. Tretjakova nenoliedz, ka kovidlaikā lasītāju ieinteresētības palielināšanai bija jāmekle jauni veidi, piemēram, izmantojot dažādas digitālās platformas, piesaistot aktierus, oriģinālliteratūras autorus. Tiem bibliotekāriem, kuri vairāk pieraduši strādāt ar tradicionāliem paņēmie-

▲ **BIBLIOTĒKĀS** spārgāko lasītāju vidū ir vecumā jaunākie, viņi nereti ir arī lasītāju žūrijas aktīvākā daļa. Vismazākā interese par grāmatām ir pusaudžu periodā, taču daļai no viņiem interese par rakstītu vārdu atjaunojas vidusskolas posmā. Svarīgi, lai šī vērtīgā nodarbe tiktu atbalstīta un veicināta ģimenē, tad arī skolotājiem šo interesi būs vieglāk noturēt visu skolas gadu garumā.

FOTO: LETA

Jaunākās paaudzes valoda noplicinās, bet pareizrakstības kļūdas vairojas.
Silvija Tretjakova

niem, bija grūtāk noturēt lasītājus, un tur, visticamāk, ir jūtams auditorijas samazinājums. «Tomēr pašaujamies, ka līdz februāra beigām, kad LNB notiek Lielie lasišanas svētki, tiks ievākta lielāka raža. Žūrijas vērtējumi ir ļoti svarīgi autoriem un tulkotājiem, jo atklāj, ko lasītājs ir vai nav sapratis. Tā ir tāda lasītāja un rakstītāja kopā savešana daudz ciešākā veidā, nekā tiekoties ar lasītājiem klātienē, kad nereti tiek uzdoti vien dažī jautājumi. Žū-

rijas dalībnieki sniedz savu vērtējumu daudz atklātāk,» teic S. Tretjakova.

Jauni meklējumi

Jaunu komunikācijas un žūrijas dalībnieku piesaistes formātu likuši lietā Dagdas bibliotēkas darbinieki. «Likām mājasslapā gan grāmatu apskatus, gan prezentācijas, gan sazinājamies Zoom platformā ar skolēniem, skolotājiem un vecākiem, taču skaidrs, ka tas neaizvieto klātienē tikšanos, kas jo īpaši svarīga ir mazākiem lasītājiem,» norāda Ilona Bronka. Kolēģes teiktajam pievienojas arī Madonas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Līga Filipova: «Tad, kad nevarējām rīkot klātienē tikšanos un kopējo lasīšanu un rotaļāšanos bibliotēkās, vislielākais mūsu atbalsts bija klašu audzinātājas, kuras informēja par jauno grāmatu kolekciju, un viņas tad mudināja bērnus iesaistīties šajā projektā.»

Madonā, neraugoties uz to, ka izpalika kopējie pasākumi, jaunāko dalībnieku skaits ir pat audzis, pārējās vecuma grupās tas saglabājis iepriekšējo gada līmeni, izņemot 15+, kur tas ir sarucis. Prieks, ka aktīvāk darbo-

jas vecāku žūrijas eksperti. Runājot par vecāko skolēnu grupu, lasītēlmes kritums nav tikai pēdējā laika iezīme, jau pamatskolas gados ap sesto, septīto klasi mazinās interese par grāmatām. Par laimi, daļai tā atjaunojas vidusskolas posmā. «Esmu optimiste un ceru, ka tie, kuri lasījuši bērnībā, bet uz brīdi to pametuši, atgriezīsies pie šīs tik vērtīgas nodarbes,» saka L. Filipova. Lai pavisam neaizmirstos ceļš uz bibliotēku, nenoliedzami svarīga ir ārpusklasses lasīšana – kaut vai piespiedu kārtā «pieveikta» viena grāmata semestrī ir labāk nekā nekas. «Reizēm jau ir gluži traģikomiski: nāk septītās klases skolēni un prasa: vai jums nav kas 100 lappušu apjomā? Tik daudz tāpēc, ka skolotāja likusi izlasīt vismaz tik lielu grāmatu. Tad iesaku paņemt to, kas varētu būt diezāks un saistošāks, nevis plāna un bērnam neinteresanta brošūra,» pasmaida I. Bronka.

Valoda noplicinās

Gan viņa, gan L. Filipova ir vienprātīgas, ka daudz kas atkarīgs no latviešu valodas un literatūras skolotāja. Taču literatūras stundu ir par maz, –

gan dzimtajai valodai, gan literatūrai jaunajā saturā bija jāatvēl daudz lielāka vieta. Par programmas piedāvāto lasāmvielas klāstu arī varot tikai galvu pagrozīt: kā to varēs nodrošināt? Lai gan, kā uzsver I. Bronka, viņas 29 gadu praksē vēl nekad nav bijis tik bagātīga krājuma, jaunākās grāmatas tiek regulāri iepirktas. Par spīti grāmatu piedāvājumam, jaunākās paaudzes valoda arvien vairāk noplicinās, bet pareizrakstības kļūdas vairojas, novērojusi gan S. Tretjakova, gan arī bibliotekāres. «Kad bērns lūdz man padomu, kā aizpildīt anketu, nereti jau ar neapbruņotu aci redzu rupjas drukas kļūdas. Diemžēl attālināto mācību laikā, kad izpaliek rakstīšana ar roku un melno darbu paveic datora pareizrakstības programma, šīs prasmes kļūstas vēl vājākas,» atzīst L. Filipova. Viņas kolēģe I. Bronka ir vēl skarbāka – ja tas viss turpināsies, nonāksim pie tā, ka bērni nepratis ne lasīt, ne rakstīt. Viņa ar bažām raugoties arī uz bērnu neprasmi izteikt savas domas, pamatojot, kas viņam patika vai nepatika grāmatā, jo trūkst vārdu krājuma. ●

TirgusDiena

Nekustamais īpašums

PĒRK

Pērku zemi. Tāl. 20151111.

Transports

PĒRK

Dažādas moto. Tāl. 29227215.

NODERĪGAS LIETAS

PĀRDOD

Pirtskrāsnis, boileri.

Tāl. 29476312.

Malku ar piegādi. Tāl. 29476312.

Granti, smilti, šķembas, melnzemi, kutsmeslu, atsijas.

Tāl. 29476312.

PĒRK

Pērku retro stila ledusskapi.

Tāl. 29117311.

Jaņa Joneva grāmatu „Jelgava-94”,
Apģidā Zvaigzne ABC „DK
ceļvežu sērija” izdoto grāmatu
„Polija”, „Ābece” (1991 gads).
Tāl. 29223171.

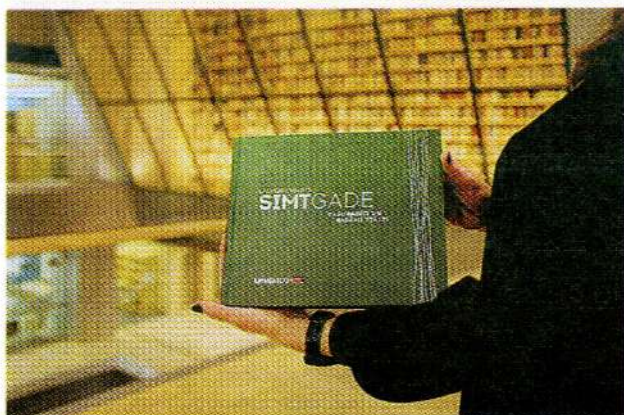
Pērku divguļamo gultu 200x160 cm.
(var būt ar matraci), nelielu
spoguļgaldū, TV galdū un avīzgaldū.
Tāl. 29117311.

Pakalpojumi

Jumta remonts. Tāl. 29728210.

Avots: Diena

Datums: 21-21-2021

DĀVINĀJUMS

◀ **NOSLĒDZOTIES** Latvijas valsts simtgades programmai, Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades biroja komanda sagatavojusi izdevumu *Latvijas valsts simtgade: pašu radīts un radāms stāsts*. Ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas starpniecību drukātā versija nokļūs 764 publiskajās bibliotēkās Latvijā. Stāsts par simtgades norisi aptver piecu gadu ciklu no 2017. līdz 2021. gadam.

Avots: Diena

Datums: 21-21-2021

MEKLĒJUMI

◀ **LATVIJAS** Nacionālās bibliotēkas 4. stāva ātriņa galerijā līdz 5. februārim apskatāma Rīgas Ebreju kopienas un muzeja *Ebreji Latvijā* veidotā izstāde *Ebreju mākslinieki starpkaru Latvijā: meklējumos*. Tajā var iepazīties ar Dāvida Skolnika, Mihaila Jo, Bernharda Dannenhirša, Izāka Fridlendera, Mozusa Parparova un Samuila Haskina daiļradi. Ieeja izstādē bez maksas.

Avots: Diena

Datums: 28-21-2021

Māceklis garīgās izaugsmes ceļā

Šoruden Latvijas televīzijas pirmajā kanālā ik svētdienu plkst. 13 skatāmais raidījums "Saknes debesīs" ir mainījis nosaukumu un nu ēterā izskan kā "Lielās patiesības". Raidījumu vada skatītājiem labi pazīstamais **žurnālists un publicists Ilmārs Latkovskis**, kurš atbildes "Lielo patiesību" jautājumiem par Dzīvību, Nāvi, Dievu, Cilvēku, Mīlestību, Bezgalību nemeklē, sēžot ērtā studijas krēslā, bet dodas pie cilvēkiem, kuriem par šiem mūžīgajiem jautājumiem jādodomā diendienā, veicot darba pienākumus, garīgo aprūpi vai piepildot savas dzīves misiju – lielo virsuzdevumu. "Lielo patiesību" jautājumi nebeidzami rada arvien jaunus jautājumus, kurus zinātnes, reliģijas un mākslas pārstāvjiem nenogurstoši šajā raidījumā uzdod Ilmārs, kurš atzīst, ka ļoti daudz ko vēl nezina par šo dzīvi.

■ ZIGMUNDS BEKMANIS

Kā tev ienāca prātā studēt filozofiju – tobrīd dziļos padomju laikos?

Tā bija liela nejausība, bet acīmredzot nejausības likumsakarīgi nobriest. Skolas laikā vēsture mani ļoti interesēja, taču vienubrid žurnālistika sāka to pārspēt. Biju iedvesmots un vēlējos kļūt par sporta komentētāju. Abstrahējoties no ideoloģijas, tolaik mani aizrāva arī politiskie komentētāji raidījumā "Pie apaļā galda" – Mavriks Vulfsons, Augusts

Lediņš un Voldemārs Hermanis – laikam vairāk diskusijas forma, nevis saturs. Tā nu mana izvēle labu laiku mētājās starp žurnālistiku un vēsturi. Vidusskolas pēdējā klasē veiksmīgi piedalījos laikraksta "Padomju jaunatne" rīkotajā konkursā "Ja es būtu komentētājs", kur ieguvu trešo vietu. Biju dzirdējis, ka, stājoties žurnālistos, nepieciešams uzradīt publikācijas. Man tādu nebija, tādēļ žurnālistiku uzreiz atmetu, kaut gan vēlāk izrādījās – būtu ticis iekšā arī bez publikācijām. Gāju stāties vēsturniekos, bet tur priek-

šā liela rinda. Satiku vienu puisi, kurš ierosināja iet uz filozofiem. Jo vēsture ir par pagatni, filozofija – par nākotni. Tā pilnīgi spontāni iesniedzu dokumentus Vēstures fakultātes Filozofijas nodaļā. Taču pirmajā gadā es neiestājos – paliku pirmais aiz striepas. Nākamgad jau mērķtiecīgi startēju uz filozofiem un tiku studentu saimē. Pa vidu mācījos 3. Tehniskajā skolā par kinomehāniku, bet vienīgi aprēķina dēļ, lai man nebūtu jāiet padomju armijā un es varētu vēlreiz stāties augstskolā.

2

Māceklis garīgās izaugsmes ceļā

TURPINĀJUMS NO 1. LPP.

Kā tad ir pareizi – filozofija vai filosofija?

Tas ir mūžīgais strīds, kā daudzus citos jautājumos. Lai strīdas valodnieki. Man ir iegājis ar "s" – filozofija, bet, iespējams, viens no šī strīda cēloņiem ir tas, ka latviešu valodā skaņas raksta tā, kā izruna, un tad būtu jāraksta filozofija. Kaut gan "sofia" (gudrība) nāk no grieķu valodas. Lidzīgi ir ar meditācijā izmantoto terminoloģiju. "Zen" vai "dzen" – kā latviski būtu pareizi? Es izmantoju "zen", lai gan pēc pareizās izrunas būtu jāraksta "dzen".

Vai augstskolas laikā izbaudīji arī darbu studentu celtņu vienībā?

Jā, tas bija tāds erzacs (nepietens aizstājējs. – Z. B.) studentu korporāciju bohēmiski trauksmainajai dzīvei, kur filozofu "Zelli" jo īpaši izcēlas. Tas bija ļoti trauksmainais laiks.

Kādas dullības arī pastāvēja?

Dullību bija daudz, pat pārāk daudz. Šodien ar nobriedušu, prātīgu cilvēku acīm uz to visu raugoties, netrūka neprātīgu, degradējošu izģājienu un uzdzīves. Celtņu vienībā rīvēja intelektuāli, bohēmiska dzīve uz nebedu. Taču to tagad vairs nevar novērtēt ar šodienas acīm. Cilvēkam, kas to nav piedzīvojis, nevar aprakstīt šīs sajūtas. Bijām ļoti tuvu arī lielām nepatīkšanām. Dzīvojam Ilšices skolā netālu no Bauskas. Lai būtu interesantāk, gatavojām sienas avīzes. Atceros, vienā izdevumā bija attēlots kails ķermenis,

kuram uz dibena uzzīmēta buča, kas simbolizēja sarkanbaltsarkano karogu, un apakšā uzraksts: "Mēs esam dzimuši, lai šo sapni par istenību vērstu." Kāds mūs tomēr bija nostučījis, jo nācās satīties ar Bauskas Valsts drošības komitejas (VDK) darbiniekiem. Par laimi, viss beidzās bez represijām – tikai ar parrunām vien.

Pašlaik tu vadi raidījumu "Lielās patiesības", kas izauga no iepriekšējā, garīgām praksem veltītā raidījuma "Saknes debesis", ko veidoja "Hansa media", kurā vienubrīd bijī valdes loceklis. Šī raidījuma pirmsākumi meklējami 2015. gadā. Vai stāvēji pie tā šūpula?

Nē, pie šī raidījuma šūpula neesmu stāvējis, jo to laikā biju 12. Saeimas deputāts un jau pirms četriem gadiem biju pārstājis būt valdes loceklis. Tas nav mans nopelns.

Kad iepriekšējam raidījumam vadītājam Aleksim Daumem bija jāpamet darbs pēc viņa ciniskajiem un aizskarošajiem izteikumiem par zviedru vides aktivisti Grētu Tūnbergu publiskajā telpā, raidījumu sāki vadīt tu, un drīz vien tas izkāpa no studijas sarunu rāmja un devās pasaulē, ciemodomāties pie sarunbiedriem viņu garīgās kalpošanas vietās. Tā bija tava iniciatīva?

Raidījuma vadīšanu pārņēmu pērn aprīlī apmēram mēnesi pēc tam, kad pandēmijas dēļ valstī bija izsludināts ārkārtas stāvoklis, un, tālāini runājot, vilciens gāja pa tām pašām slieidēm līdz sezonas beigai stacijai vasaras sākumā. Nebija tā, ka glu-

ži no debesīm iekritu vadītāja krēslā. Man jau pirms tam bija sarunas ar radošo komandu par iespējamo līdzdalību šajā projektā, un jaunais koncepts virmoja gaisā, bet pēc būtības nekas daudz nav mainījies. Vienīgi nedaudz cits stils, rokraksts, piegājiens, kas, bez šaubām, ir atšķirīgs katram cilvēkam, vadītājam neatkarīgi no koncepta.

Šajā sezonā ir notikušas vēl lielākas pārmaiņas – "Saknes debesis" pārtapusi par "Lielajām patiesībām". Vai tās rosināja tava nodarbošanās ar meditāciju?

Ar priekšlikumu jaunam nosaukumam nāca klajā jau pērn rudenī, taču sarunas ar Latvijas Televīziju nepaspējām vienoties, jo "Lielās patiesības" ir gana ambiciozs nosaukums, kas prasīja plašāku skaidrojumu. Ar meditāciju nopietnāk sāku nodarboties 2006. gadā, kad piedzīvoju vienu no pirmajām pusmūža krīzēm, atceroties to ar smaidu. Man tās ir bijušas vairākas, un es tās raksturotu kā brīžus, kad isti nezini, ko tālāk dzīvī gribi darīt (*noslepmaini smaida*).

Bridis, kad pašam sev jāuzdod eksprezidenta cienīgs jautājums: kas es esmu?

Jā, tas ir ļoti labs un precīzs jautājums, varbūt tikai mazliet citā kontekstā. To brīd it kā nejausi uzduros vienai grāmatai par meditāciju un sajutu, ka varbūt tieši tā man ir vajadzīga. Nejaušību ķēde turpinājās, satiekot savu jaunības dienu labu paziņu macitāju Juri Rubeni. Izrādījās, ka viņš ir krietni tālāk ticis ceļā uz meditāciju.

Viņam bija saistība ar Hugo Lasalas kontemplācijas skolu Šveicē. Sākumā vienkārši sadarbojāties. Es veicu dažādas meditācijas aktivitātes, bet no 2013. līdz 2017. gadam varētu teikt, ka biju viens no sava skolotāja Jura Rubena sekotājiem – ar smaidu varētu teikt – "apustuljiem" –, mācoties un pabeidzot šo skolu, kļūdams par diplomētu (sertificētu) kontemplācijas jeb meditācijas skolotāju. Es nepiešķiršu pārāk lielu nozīmi diplomiem meditācijā, lai gan šī skola bija ļoti laba, bet šis dokuments parāda meditācijas virzienu. Šobrīd daudzi cilvēki runā par meditāciju un ar to mēdz apzīmēt visdažādākās nodarbošanās, piemēram, maksķerešanu, domājot par labu atpūtu. Tiešām meditācija viens posms ir relaksējošs, bet tā ir komplicētāka, nekā pirmajā mirklī šķiet. Mūsu dzīvē ir daudz dažādu izpausmju, kas mūs relaksē, tostarp veselīgi. Es praktizēju tā saucamo kļusuma meditāciju jeb japāņu variantā "zazen" – kļusuma bezpriekšmetiskā meditācija. Tā neietver iztēlošanos vai vizijas, bet ir vienkārša sēdēšana kļusumā. Prāta un emociju nomierināšana līdz vissmalkākajam līmenim.

Līdz tādi pakāpi, kad, pieslēdzot meditētāja galvu monitoram, smadzeņu elektriskie impulsi sāktu līdzināties taisnei?

Es izmantotu citu salīdzinājumu. Vērojot meteoroloģiskajās kartēs viesuļvētras, redzam iespaidīgu virpuli, kura viduci ir bezvēja punkts. Tālāini sakot, mūsu dzīvē ir kā neizbēgama vie-

suļvētra, kurā tiec ierauts, bet meditācija ir virzība uz miera ostu tās centrā. Ceļa nepazaudēšana uz to, lai šajā miera ostā ik pa laikam varētu atgriezties.

Kā meditācijas skolotājs tu darbojies Meditācijas namā Doles salā, bet vai skolotāja misijas apziņa tevī jau nav radusies krietni agrāk, kad tevis vadītāji raidījumā "Viss notiek" sižetus sāka veidot līdz tam nezināmas jaunietes Adriāna Roze un Eva Johansone (tolaik Eva Ikstena-Strapcāne), kas nu guvušas panākumus kino un televīzijā?

Jau tolaik abas jaunietes bija pietiekami mērķtiecīgas un zināja, ko vēlas sasniegt. Taču priecājos, ka iznāca strādāt kopā, un varbūt viņas kaut ko no manas pieejas darbam ir mācījušās. Man vispār ir sanācis diezgan daudz sastrādāties ar jauniem, talantīgiem cilvēkiem – Kristu Vāveri, Kristapu Pētersonu, Rihardu Rubinu un nu jau mūžībā aizsaulko Olafu Okonovu.

Pieskaroties politikai, esi piepildījis neiespējamo misiju. Biji Saeimas deputāts, nebūdams nevienas partijas biedrs, tikai atbalstītājs. Kādas atziņas esi pāņēmis līdz no politikā laika tālākajai dzīvei?

Pirmkārt, esmu guvis saprašanu par to, kā politiskā sistēma Latvijā funkcionē,

redzot gan pozitīvas, gan negatīvas vai neitrālas izpausmes. Viena lieta uz to visu raudzīties no malas, otra – no iekšpuses. Skatpunkta maiņa ietekmē arī viedokli. No ārpusē vairāk gribas kritizēt, iekšpusē visas darbības liekas loģiskākas, bet vajadzīgi abi skatpunkti. Mana galvenā atziņa, ka ir svētīgi uz kādu laiku no Saeimas burbulja izkāpt laukā. Taču arī pieredzejuši deputāti, dzīvojot burbulī, apaug ar attiecīgu domāšanu, politikorektu valodu un vairs nespēj reāli uztvert notiekošo aiz Saeimas nama durīm. Tāda laukā izkāpšana varētu dot iespēju adekvāti paskatīties uz dzīvi sev apkārt un pašam uz sevi, lai sanāktu jēdzīgs restarts. Tas ir neizbēgami jebkurā jomā – tavš statuss, vietā hierarhijā agri vai vēl ieregulē tavu domāšanu. Ļoti spilgti redzams, kā mainās uzskati par vieniem un tiem pašiem jautājumiem, partijai esot pozīcijā vai opozīcijā. Tā kā labu laiku iepriekš biju izlēmis nekandidēt uz trešo deputāta termiņu, izjutu, kāda ir atšķirība un ko cilvēki dara, lai tiktu vēlreiz ievēlēti. Tad notiek tāda āriskīga spēlēšanās uz publiku, kas traucē objektīvi uztvert realitāti.

Viena uzvedība nepieciešama, lai iekļūtu Saeimā, pavisam cita, lai tajā sekmīgi darbotos. Plaša starp šiem uzvedības modeļiem Latvijas politikā gadu gaitā ir arvien palielinājusies. Jēb tās cilvēciskās īpašības, kas vajadzīgas vēlēšanu reklāmas kampaņai, būtiski atšķiras no tām, kas nepieciešamas Saeimas darbā. Tas ir liela mūsu valsts politikas problēma.

Ja tu būtu premjera Krišjāņa Kariņa vietā...

Es negribētu būt viņa vietā.

PIETURĒĪMES

Trīs vārdi, kas jūs raksturo vislabāk?

Nezinu, nezinu, nezinu.

Bez kā jūs nevarat iedomāties savu dienu?

Bez kafijas, bet pieredze rāda, ka varu arī iztikt bez tās.

Būtiskākais sasniegums darbā?

Nekad neesmu savus panākumus līcis pa plauktiem, bet varbūt kādubrīd kāds gandarījuma mirklis ir bijis pārāk par citiem.

Labākā izklaide?

Dzīve. Jo man ir laimījies savu dzīvi nesadalīt darbā un izklaidē. Dažkārt tas ir pamatīgs lāsts, bet dažkārt – arī liels prieks.

Veidenbauma prēmija – "Latvijas Mediju" grāmatai

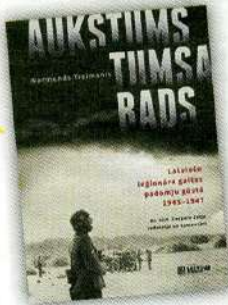
Eduarda Veidenbauma prēmiju šogad saņēma izdevniecības "Latvijas Mediji" izdotā Normunda Treimaņa grāmata "Aukstums. Tumsa. Bads", kuru sastādījis un tai komentārus rakstījis vēsturnieks Kaspars Zellis.

LINDA KUSIŅA-ŠULCE

"Eduarda Veidenbauma prēmija – man tas nozīmē gandarījumu, lepnumu, plašumu. Drīzāk pat ne tik daudz literāro, kā gara plašumu, jo arī mūsu prēmijas laureāti jau kopš iedibināšanas, bet īpaši kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas nav tikai rakstnieki un dzejnieki, starp viņiem ir arī publicisti, žurnālisti, tagad vēsturnieks, arī īgaunų dzejnieks Contra. Laureātu loks kļuvis plašāks, vairs nav robusti noslēgts vienā šaurā kategorijā, tiek prēmēti darbi, autori, par kuriem esam tiešām lepnī, priecājas trīs pēdējo Veidenbauma prēmijas komisiju priekšsēdētāja, Liepas bibliotēkas vadītāja Benita Sausiņa.

Vēsture savijas ar šodienu

"Rudeni salie padebeši un drēgnais lietus, kas kopā pašā rīta neatlaidīgi tiecās aizbiedēt mazdūšīgākus celiniekus, nespēja aizturēt simtus un simtus Eduarda Veidenbauma dzejas un domas draugus, kas priekšpusdienā pulcējās Liepas ciema Kalāčos – dzejnieka memoriālā muzeja pagalmā," tā rakstījis laikraksta "Literatūra un Māksla" 1967. gada 7. oktobra numurā. Dzejnieka simtgadē viņa vārdā nosauktā prēmija dzimtajā Liepas pagastā tika pasniegta pirmoreiz. Arī šogad 18. decembrī pār Latviju bija savilkušies rudeni salie padebeši un drēgni sijājās lietus. Kārtējā, nu jau 26. Veidenbauma balvas pasniegšanā – šoreiz Liepas Kultūras centrā, ne Veidenbauma Kalāčos –, ievērojot zaļo režīmu, sarīkojumu varēja apmeklēt tikai nepilni divi desmiti interesentu.

Tomēr sarīkojums, kura režisore bija Liepas skolas latviešu valodas skolotāja Inese Lāce, izvērtās sirsnīgs un izzinošs, arī pati balva bija īpaša, jo tajā simboliski atkalsatīkās divas Liepas pagastam un visai Latvijai nozīmīgas dzimtas: Veidenbaumi un Treimaņi. Šogad balvu saņēma izdevniecības "Latvijas Mediji" izdotā Normunda Treimaņa grāmata "Aukstums. Tumsa. Bads", kuru sastādījis un tai komentārus rakstījis vēsturnieks Kaspars Zellis.

"Eduards bijis neliela, pat maza auguma, kupliem tumšiem matiņiem. No sava spieķa un naga cepures pat vasarā nav šķīries. Savsveicinoties cepuri nav noņēmis, tik tā ar roku aiz naga uz ausi pagrūdis. Arī brilles nēsājis. Jautrs, rūnīgs bijis. Prātis atrast kopīgu valodu ar strādniekiem. Nemaz pēc "studenta" nav izskatījis." Tāds latviešu modernās dzejas aizsācējs saglabājis kāda laikabiedra, Daukšas tēva, atmiņas. Turpat netālu dzīvojis cits tumšmatāns dzejnieks, tikai gadu un vienu dienu vecāks par Veidenbaumu – Edvards Treimanis-Zvārgulis, vēlāk, 20. gadsimta sākumā, ne tikai populārs literāts un izdevējs, bet arī politiķis, Krievijas impērijas II Valsts domes deputāts. Abi draudzējušies, un tieši Treimanis-Zvārgulis pēc Veidenbauma pārgrābšanas nāves izdevis viņa vienīgo dzejas krājumu. Savukārt kopā ar dzejnieka vecāko brāli uzcelta villa "Leukādija" pašā

LINDAS KUSIŅAS-ŠULCES FOTO

Vēsturnieku Kaspars Zellis (no labās) sumināja arī Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Atis Eglītis-Eglītis.

Raunas upes krastā – mūsdienu jēdzienos izsakoties, rakstnieku nams, uz kuru varēja braukt, lai, sadzīves netraucēti, pastrādātu.

Tieši "Leukādijā" uzauzdzis Treimaņa-Zvārguļa dēls Normunds Treimanis, kuru Otrā pasaules kara laikā iesauca leģionā, pēc tam viņam nācās bēgļot, izciest divus gadus padomju filtrācijas nometnē Staļinagorskā. Pēc atgriešanās dzimtenē Treimaņa-Zvārguļa dēls arī "sastapās" ar Veidenbaumu – viņš strādāja dzejnieka vārdā nosauktajā kolhozā.

No atmiņām līdz grāmatai

Pēc atgriešanās mājās slepus – jo tajā laikā par piedzīvoto filtrācijas nometnē bija drošāk nerunāt – Normunds Treimanis sāka rakstīt atmiņas. Pieraksti tapa aptuveni tikpat ilgi, cik garš laika periods pirms tam bija pavadīts filtrācijas nometnē, proti, divus gadus. Kopumā 20 smalkā rokrakstā pierakstītas skolas burtnīcas tika rūpīgi slēptas līdz pat 20. gadsimta 70. gadiem, kad autors atmiņas pirmoreiz parādīja dēlam Eināram.

"Tēvs acimredzot nolēma, ka esmu pietiekami

nobriedis un atbildīgs, lai varētu šīs burtnīcas lasīt un turpmāk glabāt. Viņš man tā arī norādīja – varbūt ne tik tiešā veidā –, ka šīs burtnīcas patiešām vajag glabāt, nevajag tās nevienam rādīt un par tām stāstīt," atceras Einārs Treimanis. "Tikai pavisam nesen, vairākas desmitgades pēc valsts neatkarības atgūšanas, kad izauguši jau Normunda Treimaņa mazdēli, atmiņu stāsts kļuvis par pamatu grāmatai "Aukstums. Tumsa. Bads".

vijas Mediji" projektu vadītājas Jūlijas Dibovskas rokās –, 20 vēsturisko burtnīcu saturs ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu ieguva grāmatas izskatu.

Emocionāli iespaidīgs vēstījums

"Aukstums. Tumsa. Bads" ir pirmais liepnieša darbs, kas saņēmis Veidenbauma balvu. B. Sausiņa atzīst – iespējams, lokālpatriotisms piešķīris papildu motivāciju laureāta godu atdot tieši Normunda Treimaņa at-

66 Lai tie, kas tagad žēlojas, ka ir grūti, izlasa grāmatu un tad padomā: tiešām ir tik grūti?

Autora mazdēls Oskars Treimanis, kurš studēja komunikāciju zinātni, par vectēva piezīmēm pastāstīja Latvijas Universitātes profesorei Vitai Zelcei, kura mudināja atmiņas izdot. Valsts pētījumu programmas "Nacionālā identitāte" ietvaros tās pārrakstītas datorā. Nonākot pie vēsturnieka Kaspars Zellis un caur viņu – izdevniecības "Lat-

miņām, tomēr uzsver, ka tas nekādā ziņā nav bijis noteicošais faktors: "Galvenais noteikti bija grāmatas saturs. Nezinu, kā viens cilvēks var to izturēt, kas bija jāpārdzīvo Normundam Treimanim, kāds gara spēks bija nepieciešams, lai viņš tiktu mājās. Tāpēc arī savā uzrunā, pasniedzot balvu, teicu, lai tie, kas tagad žēlojas, ka ir grūti, izlasa grā-

matu un tad padomā: tiešām ir tik grūti? Nopietni? Mēs esam tā pieraduši, ka viss ir atļauts, tik daudz drīkstam darīt, ka nav nekādu robežu. Un cilvēkam tomēr vajadzīgas robežas, lai kļūtu par cilvēku."

Mīlīgo emocionālo iespaidu, ko grāmata atstāj uz lasītājiem, balvas pasniegšanas ceremonijā pieminēja arī pārējās komisijas locekles, aicinot grāmatu izlasīt ikvienam, jo tā palīdz ievērojami labāk izprast padomju okupācijas periodu. "Tik divaini, ka tādu smagu grāmatu varēju lasīt ar lielu interesi, bet visvairāk apbrīnoju darbu, kas tajā grāmātā ielikts, sākot ar Normundu Treimaņu, viņa dēlu un mazdēliem, beidzot ar vēsturniekiem un redaktoriem, kuri fantastiski tikusi galā ar miljonus skaidrojumiem. Es kā cilvēks, kurš pazīst to drēbi, nopemu cepuri tāda darba priekšā, novērtēju, apbrīnoju un cienul!" – tā grāmatu novērtēja ilggadējā literārā redaktore, Veidenbauma prēmijas komisijas locekle Dzintra Zālīte. Viņa atklāja, ka lasījis Treimaņa darbu karstākajās šīs vasaras dienās, un sākumā nav varējusi saprast, kādēļ pēkšņi pārscrien aukstuma drēbuli vai vasaras diena šķiet aptumšojamies – tik fiziski izjūtama bijusi teksta ietekme. Savukārt Kaspars Zellis ievads, kā arī precīzie un izsmelšie komentāri lasītājam ļauj labāk izprast laikmeta kontekstu.

Veidenbauma balvas nolikums liedz piešķirt prēmiju mirušam autoram, taču neliedza prēmijas saņēmējam Kasparam Zellim to uzdāvināt Treimaņu dzimtas izveidotajai biedrībai "Vilka Leukadia". Naudas balva tikšot ieguldīta citu dzimtas literāro materiālu izdošanā. Pēc atgriešanās dzimtenē Normunds Treimanis strādāja par plosnīnieku, un viņš uzrakstījis arī šai tēmai veltītu darbu. Tāpat manuskriptā pagaidām palikušas E. Treimaņa-Zvārguļa rakstītās epigrammas, kas veltītas ulmaņlaikiem.

Avots: Latvijas Avīze
Datums: 21-12-2021

"Par pārmaiņām ir jārunā!"

INESE ELSIŅA

Par bibliotēku nozari kopumā Madonas novadā rūpi tur Madonas novada bibliotēka, kas ir reģionā galvenā bibliotēka. Šis statuss iestādei nav tāpat vien, tas iegūts akreditācijā, izvērtējot kolektīva kapacitāti un varēšanu.

— Prieks, ka Latvijā bibliotēku nozare ir sakārtota, un par to paldies kādreizējam Kultūras ministrijas Bibliotēku nodaļas vadītājam Jānim Turlajam, kurš to paveica perfekti un tagad ir pelnītā atpūtā, — iesākot sarunu ar "Staru", atzīst Madonas novada bibliotēkas direktore Imelda Saulīte. — Viss ir saprotams, pārredzams, un šajos laikos varam runāt tikai par bibliotēku nozares nozīmīgumu pieaugumu.

Bibliotēkas skars reorganizācija

Vaicāta, kā skaidrot to, ka bibliotēku tīklā tomēr iecerētas pārmaiņas, Imelda Saulīte komentē: — Šobrīd mainās visa pasaule, mainās Latvija, mainās viss. Tā ir aksioma. Zinām, ka mūsu valsti cilvēku skaits būtiski samazinājies, un tas nes pārmaiņas pilnīgi visās sfērās, bibliotēku nozare nav izņēmums. Pēc pašvaldību vēlēšanām vienā kopīgā Madonas novadā apvienojušies četri bijušie novadi, un mums jāmacās strādāt kā vienā vienumā. Darboties, rīkoties kopīgā sazobē mūsu iedzīvotāju labā. Bibliotēkas metodiskā ziņā bijušas saziņā vienmēr, bet tagad kļāt nācis finanšu jautājums.

Lēmuma nav, tas tiek gatavots

Ierunājoties konkrētāk par pārmaiņām, novada bibliotēkas vadītāja skaidro: — Mēs katrs lietas uzveram citādi, tomēr saprotam, ka pārmaiņas ir neizbēgamas un arī nepieciešamas. Līdzko tas skar mūs katru, tā, protams, ieslēdzas aizsardzības mehānisms. Viss bibliotēku nozarē novada perspektīvā jāskata kopumā, jo nav vairs ne ērgļu, ne Cesvaines, ne Lubānas novada pašvaldību, esam vienotā pašvaldībā. Šobrīd tiek runāts par nepieciešamajām izmaiņām Madonas novada pašvaldību bibliotēku tīklā. Pamatdoma ir reorganizēt pagastos bibliotēkas tur, kur ir divas un trīs bibliotēkas, kā tas ir, piemēram, Aronas pagastā. Novada pagastos, kur ir vairāk par vienu bibliotēku, ir doma optimizēt bibliotēku darbu. Uzveru, ka tas šobrīd ir nodoms, lēmums nav pieņemts, jo bija un vēl būs sarunas pašvaldībā par noteicamo apstākliem.

Izmaiņas normatīvajos aktos

Būtiski, ka 7. decembrī Latvijas Bibliotēku padomes sēdē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija informēja par plānotajām izmaiņām normatīvajos aktos. Tiek noteikts, ka klientu apkalpošanas centriem pakalpojumu pieejamības uzlabošanai jāparedz nodrošināt klātienē apkalpošanu katrā pagastā. — Līdz šim tas tā nebija, — komentē Imelda Saulīte. — Izmaiņas paredz, ka prasībai jāizmanto esošie klientu apkalpošanas centri un pašvaldību bibliotēku tīkls. Tas ir svarīgs nosacījums, lai vēlreiz pārskatītu šo jautājumu, ņemot vērā, ka izmaiņas notiek normatīvajos aktos un šīs izmaiņas stāties spēkā nākamajā gadā. Bibliotēku funkcionalitāte paplašināsies ar klientu apkalpošanas centru funkcijām. Tas ir ļoti būtiski.

Iecerētais reorganizācijas gaitā

Lai gan jaunā nianse ir svarīga, tā nez vai mainīs iecerētās pārmaiņas,

— Pašvaldība bibliotēkas reorganizēt bez Bibliotēku padomes atzinuma nevar. Šobrīd atzinums ir saņemts, ir laika intervāls, lai paraudzītos, nevis sasteigtu, visu izvērtējot ar rāmu mieru, — uzsver novada bibliotēkas direktore Imelda Saulīte.

AGRA VECKALNIŅA foto

tāpēc novada bibliotēkas direktorei lūdz nosaukt tās bibliotēkas, kuras var skart reorganizācija.

— Gribu uzsvērt, ka runa nav par bibliotēku slēgšanu, bet tiešām reorganizāciju. Latvijas Bibliotēku padome neiebilst Madonas novada pašvaldības iecerei reorganizēt Kusas bibliotēku, Viesienas bibliotēku un Aronas bibliotēku par Aronas pagasta bibliotēku. Tad bibliotēku reģistrā būtu šī viena bibliotēka, bet pakalpojumu sniegšanas vietas tiktu saglabātas arī pārējās abās vietās. Bibliotēku padome neiebilst arī pret ieceri reorganizēt Stalidzānu bibliotēku par Barkavas pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietu Stalidzānos, tāpat Dzelzavas pagasta otrās bibliotēkas reorganizāciju par Dzelzavas pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietu Aizpurvī. Pakalpojumi tiks saglabāti, iespējams, ierobežotākā laika periodā, jo šīs bibliotēkas nebūs kā patstāvīgas bibliotēkas, bet pakalpojumi būs pieejami. Tāpat padome neiebilst iecerei Sāvienas bibliotēku reorganizēt par Ļaudonas bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietu Sāvienā, Saikavas bibliotēku par Praulienas pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietu Saikavā, Bīksēres bibliotēku un Sarkanu bibliotēku pārveidot par Sarkanu pagasta bibliotēku Bīksērē ar pakalpojumu sniegšanas vietu Sarkanos. Liezēres pagastā pakalpojumi tiks nodrošināti Liezēres pagasta bibliotēkā ar pakalpojumu sniegšanas vietu Ozolos. Vienīgā vieta, kur pārmaiņas varētu būt radikālākas, ir Mēdzūlas bibliotēka, kas atrodas Kalnakrogā. Tur strādā spilgta personālija — bibliotekāre Indra Goba, kas perfekti pārzina savus cilvēkus, pieņemas viņiem grāmatas, nodrošina ar bibliotēkas informāciju ikvienu, kurš tuvākajā apkārtnē dzīvo. Liezēres pagasta situācija ir tāda, ka bibliotēku pakalpojumi šobrīd tiek nodrošināti trīs vietās, iecere ir par divām vietām — Mēdzūlas bibliotēka netiks atjaunota, bibliotēku reģistrā tā nebūs, un arī kā pakalpojumu sniegšanas vieta tā nedarbosies, bet bibliotēkas pakalpojumi tiks piedāvāti Liezēres bibliotēkā un Ozolos. Pakalpojumu pieejamība līdz ar to pagastā saglabāsies.

Imelda Saulīte akcentē, ka lēmuma pagaidām nav, runa ir par kopīgu

plānošanu, vienotu redzējumu, pret ko Bibliotēku padome nav iebildusi.

Vai darbavietas tiks samazinātas?

Uz jautājumu, vai ir doma samazināt arī darbavietu skaitu, reģionā galvenās bibliotēkas vadītāja atbild: — Tāda doma bija, bet saistībā ar klientu apkalpošanas centru funkcijām, kas valstiski ar normatīvajiem aktiem tiks paredzētas pašvaldību bibliotēkām, par šo jautājumu vēl runāsim. Nākamajā gadā tiks pārskaatīta kultūras nozare kopumā, kur bibliotēkas ir tikai viena sadaļa no visa. Mēs strādājam novada cilvēkiem, lēmējvaras pienākums ir, lai varam to darīt ar pilnu atdevi, motivāciju un labiem, pārdomātiem, saturīgiem pakalpojumiem. Pārmaiņu būtiska daļa ir virzība uz to, lai samazinātu slodzes un palielinātu atbildību. Tā bibliotekāriem varētu būt motivējoša šķautne.

Bibliotēku multifunkcionalitāte un centralizācija

Ierunājoties par bibliotēku nozari un pakalpojumiem, kas tiek nodrošināti, Imelda Saulīte izsauca: — Ko tik mēs nedarām! Esam multifunkcionāli — izglītības, mūzikas, atbalsts, informācija un pasaules kultūras mantojums — grāmatas, radošums un viss, kas saistīts ar pasaules kultūras mantojumu, ir bibliotēku redzeslokā.

Ir jāsaprot, ka pārmaiņas notiek visur Latvijā. Tas var patikt, var nepatikt, bet nākamais solis būs nozares centralizācija. Nebaidīšos teikt šo vārdu, jo tikai vienoti varam pārraudzīt resursus un pakalpojumu kvalitāti. Vairākas bibliotēkas Latvijā jau ir centralizētas: Gulbene sen strādā šādā veidā, šāds modelis ieviests Balvos, Alūksnē — ar nākamā gada 1. jūliju, Valkā — ar nākamā gada otro pusgadu, Valmierā ir centralizēta. Mums tas ir priekšā, tās būs sarunas un lēmumi.

Dzīves diktēti nosacījumi

— Pārmaiņu pamatu pamats ir tas, ka lauki paliek tukši, — uzsver Imelda Saulīte. — Demogrāfiskā situācija ir kritiska, cilvēku plūsmu ietekmē arī kovidā apstākļi un ierobežojumi. Šai ziņā gribu gan uzsvērt,

ka bibliotēkas ir strādājušas vienmēr. Ari tad, kad tās bija reāli slēgtas, tika sagatavotas grāmatu paciņas, iedotas cilvēkiem bezkontakta formā vai nosūtīti raksti un nosūtīti uz e-pastu tiem, kam tie bija aktuāli. Šis laiks ir īpašs ar to, ka tik daudz labu vārdu par bibliotēkām neesam uzklusuši krievi sen. Bibliotēku pakalpojumi ir svarīgi. Kopš vasaras pie mums var izprintēt kovidsertifikātus cilvēki, kuriem nav internetbankas, kuri paši nevar pie tiem piekļūt. Mums un bibliotēkām Praulienā, Mētrienā, Kusā, Viesienā, Ērgļos, Liezērē šī piekļuve ir iedota, varam palīdzēt šo pakalpojumu nodrošināt. Katras pārmaiņas ir grūtas, bet svarīgākas ir tas, ka pakalpojumu pieejamība tiks saglabāta. Tā nebūs tāda apjomā, kā bija, bet iedzīvotāju skaits laukos arī nav tāds, kāds bija.

Lēmums būs nākamajā gadā

— Esmu realiste, neesmu pesimiste, bet, analizējot bibliotēku darbu, katru gadu redzams, cik ļoti samazinās iedzīvotāju skaits, — turpina Imelda Saulīte. — Citur šādi procesi jau notikuši pirms pāris gadiem, bibliotēku optimizācija nav nekas jauns. Pie mums notiek sarunas, vairākas tikšanās rītiņa zīmā, jā, kādam bija šoks, nesaprašana, sekvoja skaidrojumi, un viss nekad nebūs labi un pieņemami visiem. Tiek meklēti risinājumi, kādā veidā labāk bibliotēku pakalpojumus saglabāt un nodrošināt. Prioritāte nav slēgšana, tie ir meklējumi, ko var darīt, atbilstīgi situācijai. Šādi jautājumi nav nedz populāri, nedz patīkami. Katrs ar prātu saprotam, ka situācija mainās un attiecīgi ir jāmainās visam, bet, līdzko tas skar kādu personi, tur ieslēdzas cits redzējums. Deputātu lēmums, iespējams, būs nākamā gada pavasarī, tas nebūs tūlīt un tagad, bet plānā ir.

Līdzīgi būs ar kultūras darbiniekiem, skatis visu nozari. Apstākļi šobrīd nosaka citādu režīmu, nekā bija līdz šim, bet bez bibliotēkām neiztik. Pie mums cilvēki nāc veikt arī komunālo pakalpojumu apmaksu, e-pakalpojumus. Zīnu, ka laukos vēl ilgi ne katram pensionāram būs dators, ne katrs gaidīs mazbērnu ierodamies palīdzēt. Bibliotēkas un to sniegtie pakalpojumi būs absolūti vajadzīgi! ■

Uzmanības centrā – lasītāja vajadzības

Ventspils bibliotēkai šis gads bijis notikumiem bagāts. Netrūka arī daudz jaunu izaicinājumu, cenšoties sadzīvot ar mainīgajiem ierobežojumiem, kas tika ieviesti pandēmijas dēļ. Taču, neskatoties uz to – vienmēr ir gādāts un domāts par to, lai lasītājiem būtu pēc iespējas pieejamas gan grāmatas, gan citi pakalpojumi. Ventspils bibliotēkas arī šobrīd ir atvērtas zaļajā režīmā un aicina ikvienu lasītāju tās apmeklēt.

Plašs un mūsdienīgs

Atskatoties uz šā gada lielākajiem projektiem, noteikti jāpiemin Gāliņciema sabiedriskā centra būvniecība, kas iesākās jau pagājušajā gadā un turpinās vēl tagad.

Šogad paveikts daudz – februārī uzsāka pāļu uršanas darbus, pavisam iebūvēti 45 pāļi 18,3 metru dziļumā. Vasarā izbūvētas pirmā un otrā stāva vertikālās konstrukcijas un kolonnas. Iestiklota taisns fasādes. Patlaban tiek gaidīta stikla piegāde liektajām fasādēm. Paralēli tam ir uzsākti iekšdarbi. Tuvākajā laikā tiks rasts pagaidu risinājums iekšējai apsildei. Paredzēti uzsākt grīdas siltināšanas darbus, betonēšanu un inženiertīklu – ūdensvada, kanalizācijas, elektrības – ieviešanu. Paredzēts, ka ēkas kopējā platība būs 620 m², salīdzinoši pašreiz Gāliņciema bibliotēka atrodas 98 m² lielās telpās.

Tiek veikti arī teritorijas labiekārtošanas darbi. Pacelts grunts līmenis, atvedot un izlīdzinot smiltis. Izbūvēts viss nepieciešamais teritorijas apgaismojumam. Teritorijas kopējā platība ir 4858 m². Paredzēts, ka tajā būs āra terase, stāvlaukums, tiks ierīkots arī pazemes atkritumu konteiners u.c.

Jāatzīmē, ka nekustamais īpašums Kuldīgas ielā 138 ir arī unikāls dabas objekts valsts mērogā, jo tajā aug vairāki ainavišķi izteiksmīgi parastie oši, kā arī trīs hibrīdie alksņi (*Alnus x pubescens*), kas sasnieguši jau dziļāko statusu un uzskatāmi par īpaši vērtīgiem. Realizējot sabiedriskā centra būvniecības projektu, vērtīgie koki tiek saglabāti, nodrošinot publisku pieeju apstādījumiem.

Sabiedriskā centra ēku paredzēts atvērt apmeklētājiem nākamgad, ja darbi ritēs raiti, tad apmēram gada vidū.

Būvlaukumā ir uzstādīta videokaamera, tāpēc ikviens var sekot līdzi būvdarbu norisei arī tiešsaistē. Proti, bibliotēkas mājaslapā, noklikšķinot uz saiti, jūs varat vērot, kas šobrīd būvlaukumā notiek.

Jaunais objekts, līdzīgi kā Pārventas bibliotēka, būs mikrorajona kultūras un sabiedriskais centrs, kas pildīs sabiedrības izglītības, informācijas un kultūras funkcijas. Jaunajā ēkā paredzētas plašas telpas gan bibliotēkai, gan arī dažādu pasākumu

norisei. Šeit tiks piedāvātas gan izstādes un koncerti, interešu klubi, gan jauni pakalpojumi, kas saistīti ar tradicionālā dzīvesveida un savdabības saglabāšanu tādās jomās kā vēsturiskā valoda, folklorā, latviskā dzīvesziņā, seno arodu prasmes, literatūra un rakstniecība, kultūras un dabas mantojuma saglabāšana, dzimtu vēstures pētniecība, kā arī digitālo prasmi un tehnoloģiju pielietošana.

Ventspils bibliotēka aicina iedzīvotājus dalīties, ja ir saglabājušas fotogrāfijas par to, kā šajā vietā, kur tagad top Gāliņciema sabiedriskais centrs, izskatījies agrāk. Varbūt ir saglabājušas kādas citas interesantas vēstures liecības, kas saistītas ar šo vietu. Ja materiāls būs pietiekams, tad, atklājot ēku, tajā būs izstāde par šīs vietas vēsturi.

Akreditācija

Šis gads iezīmējas arī ar to, ka Ventspils bibliotēkā notiek akreditācija, proti, tiek skrupulozi izvērtēts bibliotēkas darbs. Šāda akreditācija notiek reizi piecos gados.

Ventspils bibliotēkai ir reģionāla bibliotēkas statuss, tāpēc tiek vērtēti arī tās darbs ar novada bibliotēkām. Savukārt Ventspils bibliotēkas struktūrvienības – Bērnu bibliotēka, Ventspils Augstskolas bibliotēka, Gāliņciema bibliotēka, Pārventas bibliotēka, Mūzikas bibliotēka – tiek vērtētas kā vietējās nozīmes bibliotēkas.

Akreditācijas komisija vērtē bibliotēkas dokumentus, krājumu un citus informācijas resursus, materiāltehnisko bāzi, darbu ar lasītājiem, arī to, vai iestādes finansējums ir attīstību veicinošs. Vērtē arī to, kā bibliotēka reklamē savus pakalpojumus, informē sabiedrību un veic aptaujas, lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli. Tāpat tiek vērtēti lasīšanas veicināšanas pasākumi, darbinieku kvalifikācijas celšana, e-prasmju apguve u.c. Izvērtējuma rezultāti būs zināmi decembra beigās.

Izaicinājumu laiks

Protams, pandēmijas dēļ bibliotēkai nācās pielāgoties daudzajām noteikumu maiņām. Taču, ja vien valstī noteiktie ierobežojumi to atļāva, tika gādāts par to, lai lasītājiem būtu pieejamas gan grāmatas, gan citi bibliotēkas pakalpojumi.

Kurš gan nezina, ka šodien iztikt bez prasmēm strādāt ar datoru un internetu ir grūti. Digitalizācija ir ienākusi visās dzīves jomās. Ventspils bibliotēka gādā par to, lai ikvienam cilvēkam būtu iespējams apgūt

Gāliņciema sabiedriskā centra ēkas aprīses jau redzamas.

nepieciešamās e-prasmes. Kad sāks ierobežojumi, Ventspils bibliotēkas Reģionālajā mācību centrā senioriem grupu nodarbību vietā piedāvātas individuālas konsultācijas. Un izrādījās, ka šāds jauns apmācību veids ir ļoti labs, jo ļauj palīdzēt konkrētam cilvēkam ar konkrētu vajadzību.

Kad valstī noteikto ierobežojumu dēļ lasītāji bibliotēkas nevarēja apmeklēt, grāmatas tika izsniegtas sagatavotās paciņās, kurām lasītāji atnāca pakalpojuma laikā, bet apmācības, lekcijas un pasākumi – pārcēlās uz e-vidi.

No rudens Ventspils bibliotēkas Reģionālais mācību centrs tiešsaistes platformā Zoom uzsāka jaunu apmācību programmu *Profesionālā drukāšana*. Pirmās divas grupas šajā programmā apmācības jau beigušas. Janvārī paredzēti izsludināt jaunu pieteikšanos. Šādas prasmes lieti noder ikvienam, kurš ikdienā strādā ar datoru, bet īpaši tiem, kam darba specifika saistīta ar lielu teksta apjomu. Apgūstot šo programmu, rakstot tekstus, iespējams vairs nekaitēties uz klaviatūru, bet gan tikai ekrānu, un, protams, palielināt tekstā ievades ātrumu.

Septembrī tiešsaistē tika aizsākti mācību centra organizētie angļu valodas sarunu vakari, lai ikviens varētu praktizēties runāt angliiski un tādējādi valoda neaizmirstos. Sarunu vakari tiks turpināti arī janvārī, un tiem varēs pievienoties ikviens interesents.

Tika organizētas arī apmācības darbam ar pašu tiešsaistes platformu Zoom. Šajās apmācībās piedalījās Ventspils un novada, kā arī citu

Projekta vizualizācija. Ēkas būvprojektu izstrādājis arhitektu birojs *Sarma&Norde arhitekti*.

Ventspils bibliotēkas Reģionālā mācību centra vadītāja Baiba Puzule uzskata, ka arī attālināti daudz ko var iemācīties.

Latvijas bibliotēku darbinieki.

Valstī noteiktie ierobežojumi likuši bibliotēkas darbiniekiem meklēt arī jaunus risinājumus darbam ar bērniem. Piemēram, maijā – Piektās dienas vakara pastaigas laikā – tika īstenota pirmā bezkontakta radošā darbnīca. Tika sagatavoti radošo darbu komplekti līdzņemšanai. Tajos bija instrukcija un viss nepieciešamais, lai izgatavotu vēja pūķi. Atsaucība bija liela, un bērni pēc tām iestīja arī rezultātus. Līdzīgi bija arī Pilsētas svētkos un Piektās dienas vakara pastaigā augusta beigās. Pilsētas svētkos izgatavoja grāmatzīmīti – taurenīti uz knaģīša. Vakara pastaigā – vējdzirnaviņas.

Savukārt Pārventas bibliotēka tiešsaistē Ventspils bibliotēkas facebook lapā realizē pasākumu ciklu *Lasāmpietura Pārventā* – pietura vecākiem, kurā uz sarunām par lasīšanu kā vērtību tiek aicinātas latviešu autoras, kuru darbi iekļauti *Bērnu, jauniešu un*

vecāku žūrijas 2021 kolekcijā.

Ir padomāts arī par sākumskolas vecuma bērniem – Pārventas bibliotēka uzsākusi ciklu *Lasi un radi*, kas notiek piektās dienas plkst. 17.30 tiešsaistes platformā Zoom. Kopīgi tiek lasītas grāmatas un pēc tam pildīti radoši uzdevumi.

Bibliotēkām ir jāstrādā, galvenokārt domājot par lasītāju, un Ventspils bibliotēkas vadītāja Astra Pumpura šo principu uzskata par ļoti svarīgu. Tāpēc ikviens aicināts ne tikai izmantot Ventspils bibliotēku sniegtos pakalpojumus, bet arī izteikt savus priekšlikumus par to, kādas grāmatas būtu nepieciešamas, kādas tematiskās nodarbības vai citi pasākumi būtu interesanti! ■

VENTSPILS BIBLIOTĒKA

Ideja Ziemassvētkiem!
Ja ir vēlme izcept oriģinālas formas piparkūkas, var izmantot iespēju formiņas izdrukāt bibliotēkā ar 3D printera palīdzību.

Bibliotēka aicina ģimenes ar bērniem izmantot iespēju no bibliotēkas uz mājām paņemt galda spēles, kas var īpaši noderēt gada nogales svētku laikā. Tā kā šobrīd Covid-19 ierobežojumu dēļ uz vietas bibliotēkā spēlēt spēles nedrīkst, tās visas ir pieejamas izsniegšanai.

Divām bibliotēkām jaunas vadītājas

Ventspils bibliotēkas struktūrvienībās – Pārventas bibliotēkā un Ventspils Augstskolas bibliotēkā – šogad darbu uzsāka jaunas vadītājas – Solvita Štekerhofa un Laura Janvare.

Izcila komanda

Solvita Štekerhofa Pārventas bibliotēku vada no šā gada augusta. Pirms tam viņa bija Ventspils Augstskolas (VeA) bibliotēkas vadītāja. Pavisam Ventspils bibliotēkas struktūrvienībās strādāts jau vairāk nekā 10 gadu. Pirmais darbs Solvitai bijis VeA bibliotēkā, kur viņa strādāja par vecāko bibliotekāri.

«Pārventas bibliotēkas vadīšana noteikti ir kāpiens karjerā. Tā ir liela atbildība, jauni pienākumi,» uzskata Štekerhofa. Taču viņa ir paticis gandarīta par to, ka jaunais amats «nāk komplektā» ar ļoti labu kolektīvu. «Es sauktu to par superkomandu. Visi cits citam palīdz. Kolēģi ir vienādsi izcili! Katrs darbinieks ir īpašs ar kaut ko savu,» uzsver vadītāja.

Viņa aicina ikvienu apmeklēt bibliotēku un apskatīt arī izstādes. Līdz gada beigām skatāma mākslinieces Ritas Blaževičas gleznu izstāde *Pieturēties dabā*. Kā atzīst māksliniece, viņas *pieturēties* ir galvenokārt no tuvās apkārtnes: meža, Jūrmalas parka, Reņķa dārza, tāpat arī Rundāles pils dārzam, ir arī rudenīgas ainavas no Bīrtonas Lietuvā. Parādi arī apskatāma arī Blaževičas ilustrēto grāmatu izstāde *Mirkli apstāties*.

Savukārt Tūrisma informācijas centra Ventspils šī gada fotokonkurss darbu izstādē ir apskatāma Pārventas bibliotēkas logos, tādējādi šo izstādi iespējams aplūkot arī tad, kad bibliotēka ir slēgta.

Bērniem interesants piedāvājums ir Somijas Institūta Igaunijā ceļojošā izstāde *Muminu ģimene no Somijas*. Tā iepazīstina ar Tūves Jānsones troļļu Muminu grāmatām un viņas zīmētajām ilustrācijām. Līdztekus var apskatīt rotallietas, suvenīrus un apģērbus, kas atspoguļo Muminu ģimeni.

Vel Pārventas bibliotēkā apskatāmas tematiskas literatūras izstādes *Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2021*.

Pārventas bibliotēkas vadītāja Solvita Štekerhofa cita starpā iecerējusi turpināt *Pārventas atmiņu* stāstu pasākumus. Šomēnes stāstnieki atkal tikās klātienē un dalījās atmiņās par īpašām dāvanām, kas dzīvē saņemtas.

kajām bibliotēkām 2021. *Dienasgrāmata*, *Ziemassvētku noskaņa*, kā arī bērnu literatūras izstāde *Ceļā uz Ziemassvētkiem*.

Saista grāmatas

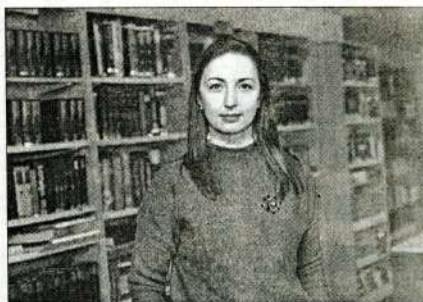
Ventspils Augstskolas bibliotēkas vadītāja Laura Janvare šo amatu sāka pildīt pavisam nesen – šā gada oktobrī. Līdzšinējā darba pieredze bijusi vairāk saistīta ar pedagogiju. «Man iekšēji pamazām brieda tāda doma, ka vēlos strādāt bibliotēkā. Bija interese par šo darbu. Bērniņā pati arī ļoti daudz lasīju. Iespējams, tāpēc man tā vilkme uz grāmatām,» stāsta Janvare. Un tā viņa nolēmusi izmēģināt spēkus, startējot izsludinātajā amata konkursā, un sekmīgi to izturējusi.

VeA bibliotēkas darbinieki gādā ne tikai par to, lai šeit būtu nepieciešamā literatūra augstskolas studiju procesam, bet arī par tiem ventspilniekiem, kuriem šo Ventspils bibliotēkas struktūrvienību ir ērti apmeklēt. Turklāt tie var ne tikai saņemt grāmatas, bet arī izmantot

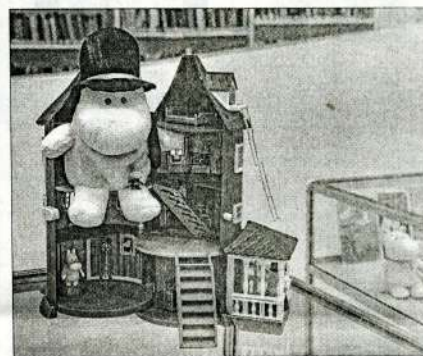
citus pakalpojumus. Piemēram, šeit pieejama skenēšana, kopēšana un internets. Janvare stāsta, ka nereti iedzīvotāji izmanto iespēju darboties savā interneta bankā, piemēram, apmaksājot komunālo pakalpojumu u.c. rēķinus. Senioriem, kuri atnāk, lai strādātu ar datoru un internetu, bibliotēkas darbinieki nekad neatsaka palīdzību, ja tāda ir nepieciešama. Ventspils Augstskolas bibliotēkā šobrīd apskatāmas divas grāmatu izstādes – *Ziemas noskaņās* un *Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2021*.

Vērtīgs pirkums

Jāpiebilst, ka *vērtīgo grāmatu iepirkuma* grāmatu izstādes šobrīd apskatāmas vairākās Ventspils bibliotēkas struktūrvienībās. Šo grāmatu iepirkumu visām 770 Latvijas publiskajām bibliotēkām administrē Latvijas Nacionālā bibliotēka, kas sadarbojas ar bibliotēku, literatūras un grāmatizdevēju jomas ekspertiem sagatavoja iepirkamo grāmatu sarakstu. Tajā tika iekļauta 601

Ventspils Augstskolas bibliotēkas vadītāja Laura Janvare uzsver, ka šīs struktūrvienības darbinieki gādā ne tikai par studentu vajadzībām, bet arī par ikvienu ventspilnieku, kam šo bibliotēku ir ērti apmeklēt.

Pārventas bibliotēkā mazie lasītāji aicināti apskatīt izstādi par trolīšu Muminu ģimeni.

grāmata no 47 izdevumiem – kopumā 215 857 eksemplāru. 69% šo grāmatu ir latviešu oriģinālā literatūra, bet pārējie – tulkojumi.

Ventspils bibliotēkā no šī iepirkuma saņemts 671 grāmatas eksemplārs (353 grāmatu nosaukumi) 6591 eiro vērtībā. Grāmatas tika sadalītas 17 publiskajām

Ventspils pilsētas un novada bibliotēkām.

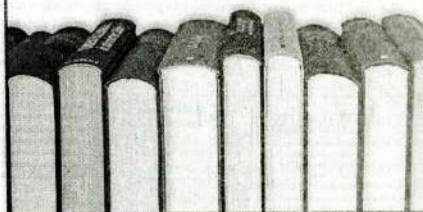
VENTSPILS BIBLIOTĒKA

Izstāde *Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām 2021* apskatāma gan Ventspils Augstskolas bibliotēkā, gan Pārventas bibliotēkā un arī Galvenajā bibliotēkā. Ikviens no izstādītajām grāmatām ir pieejama lasītājiem.

Grāmatas var pasūtīt attālināti

- Ikvienam Ventspils bibliotēkas lasītājam, kurš lieto datoru ar interneta pieslēgumu, ir iespēja Ventspils kopkatalogā izvēlēties grāmatas un pasūtīt tās elektroniskajā katalogā vai telefoniski, nenākot uz bibliotēku.
- Jebkuru jūsu izvēlētu grāmatu no kopkataloga bibliotēkas darbinieki nogādās tur, kur jums to ir ērti saņemt. Piemēram, Pārventas bibliotēkā esošu grāmatu jūs varat saņemt Ventspils Augstskolas bibliotēkā vai jebkurā citā bibliotēkas struktūrvienībā.
- Tie, kuriem nav Covid-19 sertifikāta, grāmatas var saņemt paciņās, kuras izsniedz bezkontakta veidā.
- Savukārt cilvēki, kuri slimības dēļ nevar apmeklēt bibliotēku, var pieteikties grāmatu piegādei uz mājām. Pieejams arī plašs audiogrāmatu klāsts.

Avots: Ventas Balss

Datums: 29-12-2021

2001. gada 30. novembrī toreiz Ventspils rajona centrālajā bibliotēkā bija lielā jurgu diena, kad svinīgi tika atklātas bibliotēkas jaunas telpas bērnu daržā ēkā. Vai divdesmit gadi ir daudz vai maz un kā tie pagājuši? Tā ir viena pietā daļa no Ugāles bibliotēkārās vēstures un viena ceturtda no Ugāles bibliotēkās vēstures. Šajā rakstā gribam dalīties mūsu atmiņās par aizvadītajiem 20 gadiem, neskatoties pierakstos, neprecizējot faktus bibliotēkās atskaitēs, piefiksējot tikai to, ko atceramies, jo viss, kas pierimies, laikiem nav bijis svarīgs.

Līdz ar pārcelšanos tika apvienotas pieaugušo bibliotēka un Ugales bērnu bibliotēka. Iekārtas jāmies kopā izremontējā 1. stāvā. Šie saspīsties divi gadi likās kā mūžība. Bet tad, piesaistot līdzekļus no politiskajām partijām, tika izremontēts 2. stāvs. Mēs ieguvām plašas telpas bērniem un pasākumu zāli. 2003. gada 11. februārī Laimdotās sviniņi ar politisko partiju piedalīšanos tika atklāta bibliotēkas bērnu nodaļa. Ap 2005. gadu

Šajos 20 gados bibliotēka tika remontēta ne vienu reizi vien, un bibliotēkas iekārtojums un aprīkojums tika nomainīts un uzlabots gan par pašvaldības līdzekļiem, gan piesaistot naudu projektos. Tā 2011. gadā, startējot Lauku atbal-

veidošanās, ugalnieku svētku gājieni un parādes, Pēteris Budevica foto mantojums, Ulda Skudras un viņa draugu ceļojumi, drenu cauruļu rūpnīca "Usma".

ar Ventspils novada pašvaldības 2017. gada kultūras projektu finansēšanas konkursu, kurā startējām ar ideju "Uzzīmē grāmatās atzīstos Ugāli!". Tā rezultātā ieguvām desmit gleznas, kuras bibliotēkās gaiteni sagaida lasītājus, rādot Ugāles bagātības – Latvijā pazīstamu rakstnieku tekstus par Ugāli un talantīgu cilvēku, kas tekstu spēj pārvērst gleznā. Vēl viens projekts, kuru gribas atcerēties, ir VKKF atbalstītais "Izdziensim vecmātes dziesmu burtņīcu", kad sanācām kopā, lai vienāskāršā izdiedātos. Vai to nevajadzētu atkārtot?

Varam palepoties ar to, ka bibliotēka ir iekļauta arhitekta Jāņa Dripes sastādītajā grāmatā "Latvijas mazās gaismas pils", Valsts aģentūras "Kultūras informācijas sistēmas" izveidotajā 2011. gada kalendārā, ir saņemti arī dažādi apbalvojumi un pateicības. Herberts Velss ir teicis: "Mums katram ir sava laika mašina. Atpakaļ mūs ved atmiņas, bet uz priekšu – sapņi." Tāpēc pietiek tērēt enerģiju pagātnē, lai paliek spēks nākotnē.

**Jaukus Ziemassvētkus
un lasīt prieku
jaunajā gadā vēlot,
INESE RUMPA,
ZINAIDA KRISTLĪBA un
MĀRĪTE KRŪZE**

Kad lappusi pāršķiram jeb Aizvadot 2021. gadu

Ikšķiles pilsētas bibliotēkai gads bijis nozīmīgs. Iesākām gadu kā Ikšķiles novada Centrālā bibliotēka, bet noslēdzām kā – Ikšķiles pilsētas bibliotēka. Pandēmija diktēja savus noteikumus, un bibliotēkai nācās tai pielāgoties. Bibliotēkai bija slēgta lasītājiem vairākus mēnešus, taču mēs turpinājām darbu attālināti un nerimstoši domājām par saviem lasītājiem. Ir daudz jaunu iesāktu darbu, kas turpināsies arī nākamgad, un daudz kas ir izdarīts.

„Esam lepnī,” – tā mēs sakām, kad stāstām par saviem novadniekiem. Šajā gadā godinājām jubilārus lielākās un mazākās dzīves jubilejās, piemēram, mākslinieku, ainavistu Nikolaju Malcenieku, dzejnieku, tulkotāju Egļu Plaudi, dzejnieci, rakstnieci Veltu Kaltiņu, rakstnieku, tulkotāju Roaldu Dobrovenski un citus. Turpinājām iepazīstināt ar novadniekiem arī mūsu kontā sociālajā tīklā „Facebook”. Savukārt, ja apmeklēsiet pašvaldības tīmekļvietnes www.iksķile.lv sadaļas „Mana Ikšķile” un „Novadpētniecība”, varēsiet iepazīties ar ievērojamiem novadniekiem, kuru sarakstu šogad papildinājušas tādas personības kā Jānis Hartmanis, Edgars Masaškis un Velta Kalčiņa. Īpašu ievēribu šogad pievēršam arī Ikšķiles brīvdabas estrādei, kurai šogad apritēja 40. gadskārta. Pateicamies, Ikšķiles Kultūras biedrībai, kas ļāva izmantot tās materiālus, par atbalstu virtuālās izstādes „Ikšķiles brīvdabas estrādei – 40!” izveidei.

Esam izgājuši gan burtiskā, gan pārmestā nozīmē ārpus bibliotēkas telpām. Proti, ja nāksiet pie mums, jau kāpņu telpā jūs sagaidīs izveidotā izstāde. Tas ir kas jauns, līdz šim izstādes bija tikai bibliotēkas iekštelpās. Šobrīd ir apskatāma fotogrāfiju izstāde „At[skats]”, kuru autores esam mēs – bibliotekāres.

Ir iedibināta jauna, brīnišķīga tradīcija – bibliotēka ar akciju „Dod grāmatai otru iespēju” ir piedalījies divos gadatirgos Ikšķilē. Nākamreiz sekotiet līdz informācijai un piedalieties – nesiet grāmatas apmaiņā pret citām labām, sev noderīgām grāmatām.

Patīkams un pelnīts pārsteigums bija Latvijas Bibliotekāru biedrības piešķirtais tituls „Gada bibliotēka 2020”, kuru šogad saņēmām. Paldies Ogres Centrālās bibliotēkas kolektīvam, kas novērtēja mūsu darbu un izvirzīja balvai. Sniegtā atzinība mūs spārnos jauniem darbiem vēl ilgi. Apmalvojumus mums ļāva kļūt par „ReTV”

raidījuma „Latvijas stāsti” galvenajiem varoņiem. Tā gan nav jauna pieredze – būt kameras priekšā, jo arī savā darbā arvien vairāk izmantojam šo formu. Šogad saviem lasītājiem un citiem interesentiem piedāvājam izglītojošu video par digitālo rīku izmantošanu radošajā darbā – videobloga un podkāstu veidošanā, kuros intervējam vloga veidotāju Ervīnu Elliņu un podkāsta „Piedzīvot lappuses”, mūsu lasītāju, lasīšanas vēstnesi un bibliotekāri Aiju Bremšmīti. Pagājušajā gadā mums izveidojās lieliska sadarbība ar PEP mammu Ingu Bernāni, un šogad I. Bernāne „Zoom” platformā ierakstīja video sirsniņa sarunu ar ģeštalterapeiti, četru bērnu mammu, grāmatu autori Elinu Zelčāni runāja par to, kā tas ir – būt mammai. Šie video joprojām pieejami un skatāmi mūsu kontā sociālajā tīklā „Facebook”.

Ikšķiles bibliotēkā paiet, sagatavot lasītājus ar grāmatām. Pašvaldības finansējums ļāvis mums iepirkt lielāko daļu Latvijā izdoto jaunāko grāmatu visa gada garumā. Mūsu lasītāji ir ļoti informēti, kas jauns grāmatu tirgū, seko līdz aktualitātēm, bieži uz jaunajām grāmatām ātri izveidojas rindas. Nebaidāties teikt – mūsu lasītāji ir ļoti ziņoši, prasīgi! Liels prieks par lielo lasītāju iesaisti projektā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Šogad vien ir vairāk nekā 60 dalībnieku – mūsu bērnu un viņu vecāku. Un tas nebūt nav viss, kas padarīts un ko darām. Ir uzsākta sadarbība ar Senioru skolu, vadīta attālināta nodarbība Ikšķiles vidusskolas 7. klasei, rīkoti konkursi, akcijas, veikta aptauja utt.

Mums ir prieks par to, ka janvārī un februārī notiks divi bibliotēkas organizēti pasākumi – tikšanās ar rakstnieku Māri Bērziņu un grāmatu autori, TV raidījumu vadītāju Danu Gulbi. Šo projektu atbalstījis Valsts kultūrkapitāla fonds un Ogres novada pašvaldība. Informācija par tikšanās laikiem un formu tiks publicēta vietnē www.iksķile.lv, bibliotēkas kontā sociālajā tīklā „Facebook” un afišās.

Savus lasītājus, draugus, atbalstītājus un iedzīvotājus sirsniņģi sveicam svētkos! Lai Ziemassvētku mirdzums ienes mieru jūsu sirdī un mājās, sniedzot veiksmi, izdošanos un daudz gaišu notikumu 2022. gadā! Uz tikšanos bibliotēkā! Mēs aicinām nākt uz bibliotēku jau tagad! Šeit ir ko redzēt, ko sapemt, ko iegūt!

IKŠĶILES PILSĒTAS
BIBLIOTĒKAS KOLEKTĪVS

Avots: Ikšķiles Vēstis
Datums: 21-12-2021

Vilzēnu bibliotēkai atbalsts projektā *Iedvesmas bibliotēka*

Braslavas pagasta Vilzēnu bibliotēka ir viena no piecām Latvijas bibliotēkām, kas uzvarējusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības rīkotajā projektā *Iedvesmas bibliotēka*. Tas ir šogad uzsākts projekts, aicinot pieteikties bibliotēkas, kas vēlas īstenot iedvesmojošas pārmaiņas. Turpmāk ik gadu tiks atbalstītas 3–5 bibliotēkas, kas ar biedrības ziedotāju finansiālu atbalstu un pašvaldību līdzdalību varēs realizēt dažāda veida idejas, lai taptu par mūsdienīgām kultūrvietām. Šogad konkursam pieteicās 26 pilsētu un pagastu bibliotēkas. Reizē ar mūspuses ieceri atbalstīti arī Valkas novada Ērgemes,

Saldus novada Kursišu, Tukuma novada Pūres un Aizkraukles novada Pļaviņu bērnu bibliotēku projekti.

Vilzēnu bibliotēkas iesniegtais projekts paredz āra terases izveidi, kas darbosies kā lasītava un radošo darbnīcu un pasākumu vieta. Šeit varēs satikties bibliotēkas lasītāji un savu brīvo laiku pavadīt bērni un jaunieši. Bijusī Braslavas pagasta pārvaldes vadītāja Dace Šķepaste norādīja, ka projekts ir bibliotēkas vadītājas Agritas Graudiņas ideja, taču ieceri atbalsta arī pagasta pārvalde un pirmsskolas izglītības iestāde *Auseklītis*, jo visas iestādes atrodas vienā ēkā. Lasītava būs vērtīgs ieguvums

vietējiem iedzīvotājiem un izmantojama dažādos pasākumos un aktivitātēs. Projektu sagatavot palīdzēja arī Limbažu novada pašvaldības Alojas administrācijas Attīstības nodaļas vadītāja Jana Mošura.

Projekta īstenošanas kopējās plānotās izmaksas – 16 048,70 eiro. Tam nepieciešams arī 9926,93 eiro pašvaldības līdzfinansējums, ko Alojas dome jau paredzēja. Tagad finansējuma piešķiršana akceptēta arī no Limbažu novada domes. Paredzēts, ka būvniecības darbus sāks pavasarī un vasarā terase jau varētu tikt pabeigta.

Aiga EVERTOVSKA

Avots: Auseklis

Datums: 21-12-2021

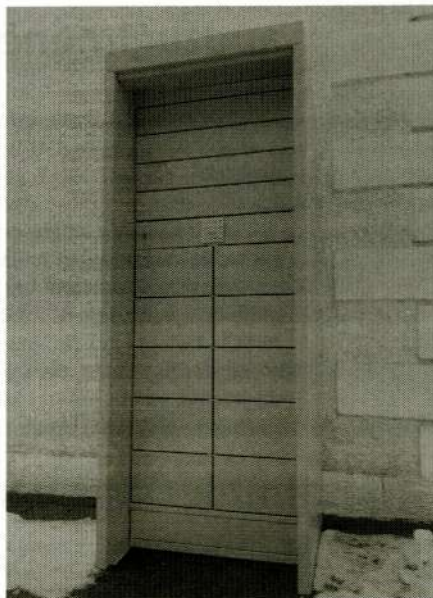
Ir iespēja saņemt grāmatas un periodiskos izdevumus, neapmeklējot Balvu Centrālo bibliotēku

Informācija: Ingrida Supe

Gada nogalē pie Balvu Centrālās bibliotēkas parādījušās divas noslēpumainas Zaļās kastes.

Pie bibliotēkas gala sienas (no Teātra ielas puses) izvietots Grāmatomāts ar iespēju saņemt savus iespieddarbus sev ērtā laikā. Pasūtījumu veiciet bibliotēkas tiešsaistes katalogā un atzīmējiet iespēju – saņemt pakomātā! Apstrādājot jūsu pieprasījumu, bibliotekārs sakomplektēs literatūru, un uz jūsu norādīto tālruna numuru pienāks īsziņa. Lai izņemtu sūtījumu, ievadiet visus īsziņā saņemtos simbolus (neizlaid * zvaigznīti!). Ja vēl nelieto tiešsaistes katalogu, vari veikt savu pieprasījumu pa tālruni 64522110, kā arī bibliotekāre var piešķirt autorizācijas datus.

Pie bibliotēkas ieejas durvīm ir Grāmatu nodošanas kaste. Saudzīgi ievieto kastes atverē nododamos iespieddarbus.

Avots: Balvu Novada Zīiņas

Datums: 16-12-2021

Palīdz nogādāt grāmatas senio- riem

Ziemassvētki ir brīnumu gaidīšanas laiks, bet vai brīnumu spējam radīt paši? Izrādās - jā! Sadarbojoties ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbiniekiem, tika realizēta ideja - iesaistīt jauniešus, lai nogādātu bibliotēkas grāmatas mājās tiem senioriem, kuriem pašiem ziemas laikā ir grūti apmeklēt bibliotēku.

Tā 20. decembrī 9. un 11. klases jaunieši apmeklēja 13 Alūksnes pilsētā dzīvojošus seniorus, lai tiem lasīšanai nogādātu bibliotēkas grāmatas kopā ar sveicienu - skolēnu veidoto grāmatzīmi, apsveikumu un pašu ceptajām piparkūkām.

Labdarības akciju atbalstīja 6. klasēs skolnieces Evelīna Liepiņa,

11. klases skolēni
ceļā pie senioriem,
kuri gaida grāma-
tas.

Patrīcija Pomerance, 9. klases skolēni Emīlija Dzelzskalēja - Kalēja, Everts Dzelzskalējs - Kalējs, Aivija Mika, Madara Ločmele, Aivis Krievāns un 11. klases skolēni Marija Korkla, Viktorija Žižijana, Estere Līce, Tomass Grīslis, Roberts Purs.

Paldies arī 11. klases audzinātājai Dacei Alksnei un sociālajam pedagogam Baibai Dzelzskalējai - Kalējai!

Tik patīkami vakarā dzirdēt bibliotēkas direktores vārdus: "Paldies visiem labdariem, kuri iesaistījās un patiešām teicami

tika galā ar savu uzdevumu, par ko liecināja bibliotēkā saņemtie lasītāju pateicības zvani! Ļoti ceram, ka šī sadarbība būs noturīga un mūsu uzticīgie lasītāji - seniori, kuri dažādu iemeslu dēļ paši nevar atnākt uz bibliotēku, grāmatas mājās saņems ne tikai no bibliotekāriem, bet arī no smaidīgiem jauniešiem!"

Skolēni bija gandarīti, ka ar savu mazo darbiņu kādam citam var radīt prieku. Jau radās ideja nākamajai akcijai.

Skolotāja Daiga Kozule

Avots: Alūksnes un Madonas Ziņas

Datums: 29-12-2021

Lasītāju klubā runās par Dž. Londonu

Ilze PODNIECE

Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka regulāri atjauno un publicē lasītāko grāmatu sarakstu, piedāvā individuālus risinājumus grāmatu saņemšanai, kā arī aicina uz Lasītāju kluba janvāra tikšanos, kuras tēma būs Džeka Londona daiļrade.

Traucē pandēmija un snieguptenis

Ludzas Lasītāju kluba aizsākumi meklējami pavisam neilgi pirms pandēmijas sākuma. Šī kluba tikšanās notiek reizi mēnesī, ja vien nerodas nepārvarama vara vai ārkārtējas situācijas. Tikšanās apmeklē arī cilvēki no apkārtnes, ne tikai no pilsētas. Piemēram, pagājušajā tikšanās reizē, kas tika veltīta Streiča daiļradei, sanāksmas dienā ļoti puteņoja un dažī biedri ziņoja, ka nevar izbraukt no savām lauku mājām.

Ludzas pilsētas galvenā bibliotēkas metodiķe Elita Zirne atzīst, ka nelielās pilsētās un apkārtnē parasti izveidojas aktīvu iedzīvotāju grupa, kas iesaistās kultūras pasākumos gandrīz visur un vienmēr. Lasītāju kluba pasākumos aicināti piedalīties visi, kuri grib dalīties ar citiem ar izlasīto, redzēto un sajūsto. Nekāda biedra nauda netiek ieturēta.

Pirms pandēmijas aktīvo biedru skaits pieauga, bija padesmit cilvēki. Pārsvārā sievietes, kaut bija arī divi vīrieši, kuri ļoti aktīvi diskutēja, piedalījās pārrunās. Klubā pārstāvēti gan seniori, gan vidēja vecuma strādājošie, bet jaunieši līdz šim vēl nav piedalījušies.

Dienaskārtībā – Dž. Londona

E. Zirne pastāstīja, ka Lasītāju klubā nākamā gada janvāra tikšanās tēma ir Dž. Londona un viņa daiļrade. Katrs kluba biedrs līdz tikšanās reizei lasa jebkuru Dž. Londona grāmatu, tad biedri savstarpēji dalās sajūtās, emocijās un sav-

starpēji diskutē. Bibliotēkas darbinieki sagatavo isu, vispārēju apskatu par viņa dzīvesgājumu un daiļradi. Tāpat tikšanās reizēs notiek citas literārās izklaides, piemēram, bibliotēkas darbinieku organizētas atraktīvas viktorīnas, kuru laikā jāatsauc atmiņās ne tikai lasītais, bet arī filmās redzētais. Jo vairāk esi skatījies, lasījis, pētījis, jo vairāk iespēju saņemt punktus un gūt balvas.

E. Zirne stāsta, ka bibliotēkā kopumā lasītāji pieprasa ļoti dažādas grāmatas. Daļa lasītāju ir tendēti uz detektīvromaniem, citi daudz lasa vieglos romānus – pasakas pieaugušajiem. Ir kontingents, kas īpaši iecienījuši biogrāfiskās un vēsturiskās grāmatas. Kādu brīdi ļoti pieprasīti bija romāni ar psiholoģisko ievirzi. Ludzas galvenā bibliotēka periodiski atjauno informāciju par lasītākajām grāmatām dažādās kategorijās – lasītākā grāmata latviešu valodā, krievu valodā un bērnu literatūrā, ko publicē arī bibliotēkas Facebook kontā.

Pieejami individuāli risinājumi

E. Zirne norāda, ka jaunās grāmatas Ludzas bibliotēka saņem operatīvi, jo ir ļoti laba sadarbība ar grāmatu veikalu Zvaigzne ABC un grāmatnīcu Sākums A – tepat Ludzā. Komplekšanās nodaļas vadītāja ļoti operatīvi, reizi nedēļā skatās, kas jauns izdevniecībās, un pasūta grāmatas.

Ja lietotājam ir pieejas dati, viņš var pats rezervēt grāmatas katalogā, var arī bibliotēkai zvānīt vai rakstīt e-pastā. Metodiķe norāda, ka bibliotēkas darbinieki ir pretimnākoši un elastīgi attiecībā pret visiem klientiem un var vienoties arī par individuāliem apkalpošanas risinājumiem.

Tāpat E. Zirne uzsver, ka bibliotēkā tiek stingri ievērotas prasības attiecībā uz infekcijas riska mazināšanu – nodotās grāmatas 72 stundas atrodas karantīnā, kā arī tiek veikta dezinficēšana.

Avots: Ludzas Zeme

Datums: 23-12-2021

REZEKNES CENTRĀLĀJĀ BIBLIOTĒKĀ

LASĪTAVA KĻUVA MĀJĪGĀKA

Tie, kuri jau ir apmeklējuši Rēzeknes Centrālās bibliotēkas lasītavu, ir patīkami pārsteigti. Te novembrī tika veikts kosmētiskais remonts, bet pēc tam – telpas pārplānošana.

"Lasītavas grīda bija ļoti slikta stāvoklī, nodilusi. Remonta laikā tika noslīpēta, noņemta krāsa, un zem tās atklājās ļoti skaists ozolkoka parkets. Uz grīdas redzamas arī dekoratīvas gaišas līnijas, tas ir skujuoku parkets. Arī konferenču zāle ir atjaunota, tur arī ozolkoka parkets. Arī sienas nokrāsotas.

Liels paldies par telpu remontu jāsaņem šīs ēkas saimniekam Arnoldam Laižanam! Tagad te ir ļoti patīkami atrasties gan lasītājiem, gan bibliotēkas darbiniekiem," saka Rēzeknes Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Suseja.

Kas attiecas uz lasītavas pārplānošanu, tad vietā, kur kādreiz bija izvietoti datori, atrodas novadpētniecības sektors, tagad novadpētniecības materiāli ir brīvpieejā. Te atrodama gan izziņu literatūra, grāmatas un vairāk nekā 500 mapes par novadniekiem, rēzekniešiem, Rēzeknes vēsturi, ielām, uzņēmumiem, mācību iestādēm, kultūras iestādēm u. c.

Lasītavas vadītāja Anita Gaidule.

Ruta Suseja rāda enciklopēdisku retumu.

"Šeit pieejama arī 1890. gadā izdotā Brokhausa un Efrona enciklopēdiskā vārdnīca. Tas ir retums. Vai atkal – "Tāvu zemes kalendārs" visi izdevumi. Tie līdz šim atradās krājumā, tagad ir brīvpieejā. Šis ir Valērija Seiles

Puflīņos sēž Ilona Gīrucka un Zigrīda Gorsvāne.

jubilejas gads. Plauktā atrodama arī viņas sastādītā un 1936. gadā izdotā grāmata "Grāmatas Latgales latviešiem", kas ir grāmatu sistematiskais rādītājs par periodu no 1585. līdz 1936. gadam," stāsta Ruta Suseja. Vārdu sakot, katrs te atradis savām interesēm vajadzīgo informāciju.

Pašreiz novadpētniecības sektorā apskatāma arī neliela izstāde, veltīta Rēzeknes teātra aktierim, Rēzeknes Goda pilsonim Kristam Jansonam.

"Bibliotēka šīs ēkas telpās sāka darboties 2000. gadā. Kādreiz te otrajā stāvā atradās telegrāfs, pirmajā – pasts, bet trešajā stāvā, kur izvietojusies lasītava, bija aktu zāle sakarniekiem. Pašreizējā novadpētniecības sektorā bija skatuve. Te kādreiz notika arī kultūras pasākumi," stāsta Ruta Suseja.

Lasītavā izdalīta arī atsevišķa datorzona. Telpā atrodas arī simpātiski, zaļi puflī, kur var ērti sēdēt un lasīt žurnālus. Kas attiecas uz žurnāliem, tad izvēle ir ļoti plaša – pavisam pieejami 96 nosaukumu žurnāli, turklāt tos lasītāji var ņemt arī uz mājām (izņemot pašu jaunāko numuru) un lasīt divas nedēļas tāpat kā grāmatas.

Nāciet uz bibliotēku un lasītavu! Vien atcerieties, ka tās darbojas "zaļajā" režīmā, tāpēc ņemiet līdzi sadarbībspējīgu Covid-19 sertifikātu un personu apliecinošu dokumentu.

Aija MIKELE-STRUŠELE
Eduarda UTĀNA foto

Avots: Rēzeknes Vēstis

Datums: 17-12-2021

Bibliotēkas pielāgojas Covid-19 apstākļiem

Latvijā vēl līdz 2022.gada 11.janvārim noteikta ārkārtas situācija, kuras laikā daudz kas nenotiek tā, kā plānā bija iecerēts. Bet to arī uztveram par jaunu izaicinājumu bibliotēkām, nedaudz pārkārtojot darbu.

Bibliotekāri piedalās konferencēs, semināros un profesionālās pilnveidesursos, izmantojot Zoom platformu.

Katru gadu novembra vidū notiek Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa, kuras ietvaros var iepazīties ar Ziemeļvalstu rakstnieku darbiem, notiek rīta vai krēslas stundas priekšlasījumi, dažādi radoši uzdevumi. Šogad Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa Latvijā notika jau 23.reizi. Tās tēma bija "Sapņi un ilgošanās". Mārupes novada bibliotēka šogad piedāvāja rīta lasījumu Zoom platformā pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes "Saimīte" grupai "Pīlādžiņi".

Mārupes novada bibliotēkā Piņķos novembrī bija aplūkojama novadpētniecības izstāde "Lāčplēša Kara

ordeņa kavalieri", bet decembrī aplūkojama izstāde "Ziemassvētku kaujas" (Fotogrāfijā - ieskats izstādē).

Iesaistoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektā "Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām", visās četrās Mārupes novada pašvaldības bibliotēkās esam iegādājušies 147 grāmatas.

Daļa bibliotekāru Zoom platformā ir uzsākuši digitālo līderu

mācību programmu "Dari digitāli!", lai turpmāk varētu palīdzēt ikvienam bibliotēkas apmeklētājam izmantot e-parakstu, e-adresi vai dažādus e-pakalpojumus saziņai ar valsts vai pašvaldību iestādēm.

Lai kluss un jauks visiem Ziemassvētku gaidīšanas laiks!

Ināra Pētersone, Mārupes novada bibliotēkas bibliotekāre

Avots: Mārupes Vēstis

Datums: 13-12-2021

VKKF piešķir mūža stipendijas

Undine Adamalte

VALSTS kultūrkapitāla fonda padome 17. decembra sēdē piešķirusi mūža stipendijas izciliem kultūras un mākslas darbiniekiem par mūža ieguldījumu kultūras un mākslas attīstībā. No 2022. gada janvāra VKKF mūža stipendiju saņems: Romualds Pipars, Anita Uzulniece, Rūta Celma Kello, Jānis Rādiņš, Vilnis Līdaka, Antons Rancāns, Vera Vāvere, Guntars Godiņš, Māris Rungulis, Jēkabs Ozoliņš, Zita Errsa, Līgita Viduleja, Maija Svarinska, Inta Kalniņa, Leonīds Lencs, Ruta Cibule, Baiba Šūvcāne, Ināra Kalna-

rāja, Egils Rozenbergs, Uldis Briedis, Helēna Heinrihsone, Mintauts Kārlis Lācis, Helga Ingeborga Melnbārde.

Mūža stipendija no 2022. gada janvāra katru mēnesi 185 eiro apmērā tiks maksāta papildus pensijai un citiem ienākumiem un netiks aplikta ar nodokļiem. To izmaksās VKKF no savā budžetā paredzētajiem finanšu līdzekļiem. VKKF mūža stipendijas piešķir kopš 1999. gada. Stipendija tiek piešķirta konkursa kārtībā, ko izsludina vienu reizi gadā. 2021. gada mūža stipendiju konkursam tika pieteikts 81 pretendents, VKKF padome stipendijas piešķir 23 pretendentiem. ●

Avots: Diena

Datums: 21-12-2021

Piešķir 23 mūža stipendijas

Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) padome piešķirusi 23 mūža stipendijas izciliem kultūras un mākslas darbiniekiem par mūža ieguldījumu kultūras un mākslas attīstībā.

No 2022. gada janvāra VKKF mūža stipendijas

saņems Romualds Pipars, Anita Uzulniece, Rūta Celma-Kello, Jānis Rādiņš, Vilnis Līdaka, Antons Rancāns, Vera Vāvere, Guntars Godiņš, Māris Rungulis, Jēkabs Ozoliņš, Zita Errsa, Līgita Viduleja, Maija Svarinska, Inta Kalniņa, Leonīds Lencs,

Ruta Cibule, Baiba Šūvcāne, Ināra Kalnarāja, Egils Rozenbergs, Uldis Briedis, Helēna Heinrihsone, Mintauts Kārlis Lācis, Helga Ingeborga Melnbārde.

Mūža stipendija – no 2022. gada janvāra katru mēnesi 185 eiro – tiek mak-

sāta papildus pensijai un citiem ienākumiem un netiek aplikta ar nodokļiem. To izmaksā VKKF no savā budžetā paredzētajiem finanšu līdzekļiem. VKKF mūža stipendijas piešķir kopš 1999. gada, un tās tiek piešķirtas konkursa kārtībā, ko izsludi-

na vienu reizi gadā. Tiesības pieteikt pretendentes mūža stipendiju saņemšanai ir Kultūras ministrijai, Kultūras ministrijas iestādēm un kapitālsabiedrībām, Latvijas Radošo savienību padomei, Latvijas Pašvaldību savienībai. Stipendija tiek piešķir-

ta konkursa kārtībā, ko izsludina vienu reizi gadā. 2021. gada mūža stipendiju konkursam tika pieteikts 81 pretendents, VKKF padome piešķir mūža stipendijas 23 pretendentiem.

ANITA BORMANE

Avots: Latvijas Avīze

Datums: 21-12-2021

Rutai Cibulei piešķir mūža stipendiju

Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) padome 17. decembra sēdē piešķirusi mūža stipendijas izciliem kultūras un mākslas darbiniekiem, tostarp Balvu Centrālās bibliotēkas vadītājai Rutai Cibulei par mūža ieguldījumu kultūras un mākslas attīstībā. Mūža stipendija no 2022. gada janvāra katru mēnesi 185 eiro apmērā tiks maksāta papildus pensijai un citiem ienākumiem un netiks aplikta ar nodokļiem.

Avots: Vaduguns

Datums: 23-12-2021